

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quęstio octaua. Vtrum baptismus flaminis & sanguinis suppleat vicem
baptismi aquę.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

ad primum quod non est simile de parulis parentum fidelium, & parentum infidelium: quia potestas patris fidelis super filium subiacet potestati publice, seculari, & ecclesiasticae: & ideo si pater abutitur potestate sua quā habet circa curam pueri potest iuste priuari paternā potestate & cura pueri committi alii, quia non exhiberet se tanquam patrem, sed tanquam hostem: & sic est de patre fidele, qui nolle filium suum baptizari, propter quod cura pueri potest iuste sibi auferri, & alteri committi, de cuius voluntate puer baptizetur, sicut de iure civili auferenda esset patri filia quam vellet prostituere, & filius quem vellet docere malos mores, puta quod esset adulterandum vel furandum. Pater autem infidelis & liber non abutitur patria potestate si teneat filium paruulum in ritu quem ipsemet seruat, de quo non potest per rationem conuincere, quod sit ritus illicitus: & ideo non potest licite propter hoc sibi auferri cura filii, & alii committi de cuius voluntate baptizetur, propter quod filius parentis fidelis, potest licite inuito patre baptizari, & suscipit verum sacramentum, non autem filius parentis infidelis.

15 Ad secundum dicendum quod paruuli occisi pro Christo etiam inuitis parentibus, sicut fuerunt innocentes fuerunt saluati, & nunc etiam saluaretur paruulus, vt pie creditur, si occideretur in odium Christi. Et istud non esset ex proprio merito, quia nullum est in paruulo, nec ex natura facti, nec ex opere operato, cum martyrium non sit sacramentum, sed ex abundantia pietate Dei, ideo ibi non requiritur voluntas propria, vel aliena, sicut requiritur in baptismo fluminis, quod est sacramentum.

QUESTIO OCTAVA.

Utrum baptismus fluminis & sanguinis suppleat vicem baptismi aquae.

Tho. 3. q. 66. art. 11. c. 12.

Postea queritur utrum baptismus fluminis & sanguinis suppleat vicem baptismi aquae. Et videtur quod non. Primo de baptismo fluminis, quia si suppleret vicem baptismi tunc iustificatus per fidem & contritionem non esset baptizandus, consequens est falsum, vt patet ex precepto Ioannis. 3. nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, &c. ergo & antecedens.

2 Item si fides propria, & deuotio sufficeret ad salutem adulto sine baptismo aquae, eadem ratione, vt videtur sufficeret etiam paruulo ad salutem fides & deuotio aliena, quia sicut in adultis requiritur fides propria, ita in paruulis sufficit aliena, sed paruuli non possunt iustificari per fidem alienam sine sacramento, ergo nec adulti per fidem propriam, & tamen iste vocatur baptismus fluminis, quare &c. Minor probatur per illud quod dicit Augustinus libro de fide, ad Petrum. Et recitatur de consec. distin. 4. firmissime tene paruulos qui vel in vteris matrum viuere incipiunt & ibi moriuntur, vel de matribus nati sine sacramento baptismi de hoc seculo transferunt aeterno supplicio puniendos.

3 Item probatur de baptismo sanguinis quod non suppleat vicem baptismi fluminis, quia maioris efficaciae est virtus passionis Christi quā sit charitas suscipientis martyrium pro Christo, sed baptismus aquae habet virtutem ex passione Christi, vt habetur Rom. 6. vbi dicitur: Consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem, martyrium verò ex charitate suscipiēti, sicut dicit Apostolus. 1. Cor. 13. Si tradidero corpus meum ita vt ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest: ergo videtur quod efficacia martyrii non attingit ad efficaciam baptismi, & ita non perfecte supplet vicem eius.

4 IN contrarium est quod dicit Augu. lib. 4. de baptismo. Et recitatur de consec. distin. 4. baptismi vicem aliquid quando suppleat passionem, de latrone illo baptizato cui dictum est, Hodie mecum eris in paradiso: beatus Cyriacus non leue documentum assumit, quod etiam atque etiam considerans non tantum passionem pro nomine Christi susceptam id quod baptismo deerat posse supplet, sed etiam fidem & conuersionem cordis, si forte ad celebrandum mysterium baptismi in angustiis temporum succurri non potest.

RESPONSIÓ. Tria sunt videnda. Primum est

de distinctione baptismi. Secundum de comparatione eorum. Tertio ex his apparebit propositum.

6 QVANTVM ad primum sciendum est quod loquendo proprie & simpliciter de baptismo solū est vnus baptismus qui fit in aqua cum determinata forma verborum, & est sacramentum de quo dicit Apostolus Ephe. 4. Vnus dominus, vna fides, vnū baptisma. Si verò aliquid aliud dicatur baptismus hoc non est proprie & simpliciter, sed per attributionem, sicut vrina, medicina, dieta dicuntur sana per attributionem ad sanitatem animalis: quia vrina est signum sanitatis, medicina causa efficiens, dieta causa conseruans: & per hunc modum aliquid dicitur baptismus, quia signum est veri baptismi, & sic diluuium dicitur baptismus propter saluationem fidelium, & submergionem malorum per diluuium factam, quae significat abluionem vitiorum & liberationē a potestate demonum quae verē fit in baptismo. Propter eandem rationem submersio Aegyptiorum in mari rubro, & liberatio populi Dei, baptismus dicitur ab Apostolo. 1. Cor. 10. vbi dicitur: Patres nostri omnes in Moyse baptizati sunt in nube & in mari, similiter quaedam abluiones ver. le. baptizata hoc modo dici possunt, vt aqua lustrationis, & quaedam similia. dicitur enim aliquis baptismus, quia est dispositio preparans ad baptismum nostrum: vt baptisimus Ioan. Et de istis raro loquuntur doctores praeter Damascenū, qui cum his quae dicta sunt & dicuntur assignat nouem genera baptismatum. Alio modo dicitur aliquid baptismus secundum proportionem ad effectum veri baptismi, & sic baptismus poenitentiae vel fluminis, & baptismus sanguinis de quibus loquitur hic Magister & glossa super illud Heb. 6. baptismatum doctrina. dicit quod est baptismus aquae, poenitentiae & sanguinis: quia sicut effectus baptismi est mundatio culpe & ablatio poenae, sic per poenitentiam & martyrium remittitur culpa & poena simpliciter vel in parte, simpliciter vt in martyrio, & in parte vt in poenitentia, quando susceptionem sacramenti baptismi excludit casus necessitatis non contemptus religionis. Et de martyrio quidem sic, non minus operatur, passio Christi ad salutem in eo qui ei conformatur secundum realem susceptionem quam in eo qui conformatur ei solum secundum figuralem representationem, sed in martyrio suscepto pro Christo martyr conformatur Christo passio quantum ad realem passionis susceptionem, in baptismo autem solum conformatur ei quantum ad figuralem representationem, ergo non minus operatur ad salutem martyrium, quam baptismus aquae. De poenitentia autem quae dicitur baptismus fluminis in quantum cor hominis mouetur a Spiritu sancto ad credendum & diligendum Deum & poenitendum pro peccatis, similiter patet quod per eam dimittitur culpa, dicente scriptura Sap. 11. dissimulans peccata hominum propter poenitentiam. & sic martyrium & poenitentia dicuntur baptismata, & sic patet primum.

7 QVANTVM ad secundum, scilicet de comparatione ipsorum sciendum est quod possunt comparari quantum ad duo secundum duos effectus baptismi qui sunt liberatio a malo & adeptio boni. Liberatio autem a malo est triplex secundum quod est triplex malum, culpa, poena, & sequela.

8 Quantum ad liberationem a culpa melior est baptismus fluminis & poenitentia, quam baptismus fluminis & sanguinis, non quia plenius tollit culpam, sed quia crebrius tollit eam. Potest enim iterari, non autem martyrium, vel baptismi sacramentum. Ex quo potest sic argui, existente morbo iterabile melius est remedium iterabile, quam non iterabile, sed morbus peccati saltem actualis est iterabilis, & remedium eius quod est poenitentia, seu baptismus fluminis similiter est iterabile, non autem martyrium, vel baptismus aquae, ergo &c. Ista tamen ratio non videtur concludere de martyrio, quia in martyre post martyrium peccatum non est iterabile, eo quod exiit statum peccandi.

9 Quantum autē ad liberationem a malo poenae baptismus aquae melior est, quia perfectior est quā poenitentia, eo quod tollit omnem poenam culpe debitam quod non facit poenitentia. Martyrium verò etiam tollit omnem poenam, non tamen aequaleuiter. Ex quibus potest sic argui, illud

remia

remedium est melius, quod est perfectius, & leuius, sed respectu mali poenae baptismus fluminis est perfectius remedium quam baptismus fluminis, est etiam leuius quam martyrium, ut patet ex iam dictis, ergo &c.

10 Quantum ad liberationem à malo sequela praeualet martyrium ceteris duobus, quia post baptismum aquae & poenitentiae possibile est recidiu. Sed post martyrium non, sed hoc est per accidens, quatenus martyrium facit exire de hoc mundo. Si autem comparantur quantum ad collationem boni, sic simpliciter dicendum quod martyrium aliis duobus praeminet. Quod patet sic, illud praeminet in collatione boni, in quo confertur abundantius gratia, quae est principium meriti, & in quo clarius reuelat opus maioris meriti, & quod perducit celerius ad donum maioris praemii, sed ista sunt in martyrio respectu aliorum duorum, ergo &c. Minor probatur, quia in martyrio datur abundantior gratia, quam in baptismo vel poenitentia, si martyr ea prius non habebat, vel augetur amplius si eam prius habebat. Alioquin Deus deficeret in necessariis, quia maior gratia sit necessaria ad difficiliorem actum. Gratia autem & charitas commensurantur, quum sint idem, vel inseparabiliter concomitantur se. Ad martyrium autem requiritur maxima charitas, dicente Domino Ioan. 15. Maiorem hanc dilectionem nemo habet, &c. ergo requiritur maior gratia, reuelat etiam in eo opus maioris meriti. Tum quia de se est difficilius, quia finis terribilium mors, ut 2. Ethic. tum quia procedit ex maiori charitate, ut statim allegatum est, perducit etiam celerius ad donum maioris praemii, quia per martyrium homo statim euolat, non sic autem per baptismum & poenitentiam: baptizati etiam & poenitentes recipiunt solum praemium essentiale quod dicitur aurea. Martyr uero praemium essentiale & accidentale, quod dicitur aureola, quare &c. & sic patet secundum.

11 Ex his patet tertium, quod principaliter queritur, scilicet qualiter baptismus fluminis & sanguinis suppleat vicem baptismi aquae: quia in illo solo suppleat vicem baptismi fluminis, qui est uerus & simpliciter baptismus, in quo rationem & nomen baptismi participant: sed baptismus fluminis & sanguinis non participant nomen & rationem baptismi in quantum baptismus est sacramentum, sed in quantum habet similem effectum in ablutione culpae, & in dimissione poenae simpliciter vel in parte, ut dictum fuit, ergo non suppleat vicem baptismi quantum ad aliquid sacramentale, sed solum quo ad effectus praedictos: & quia baptismus est sacramentum necessitatis, ut habeatur in voto quo ad omnes, & ut suscipiatur in actu quando articulus necessitatis susceptionem non impedit, ideo iustificatus baptismus fluminis adhuc tenetur baptizari baptismus fluminis, non propter remedium quo non indiget, sed propter praecipuum diuinum, & ut suppleatur in eo quod sacramentale est & exterius, & in ritu baptismi, & interius in collatione characteris. baptismus enim institutus est non solum in remedium personae contra culpam, sed etiam propter uilitatem publicam distinctionis & conformitatis membrorum ecclesiae. Unde Ioannes baptista quamuis sanctus, dixit Christo Mat. 3. Ego a te debeo baptizari. & Cornelio iam iustificato dicit angelus Act. 10. de Petro qui eum debebat baptizare, hic dicit tibi quid te oporteat facere.

12 Per hoc patet responso ad primum argumentum.

13 Ad secundum dicendum quod baptismus fluminis non habet locum in paruulis, sed tantum in adultis, plus enim ualeat adulto fides propria quam puero fides aliena: unicuique enim potest ualere fides sua per modum meriti saltem de congruo, sed fides aliena nunquam sine aliquo signo exteriori quod esset sacramentum ut nunc est baptismus, & in lege ueteri circumcisio, vel haberet quasi vim sacramenti, ut ante legem aliqua exterior protestatio quae saltem declarabat facientem agere in fide ecclesiae, ut dictum fuit prius distinctione prima quam ageretur de re medio paruulorum.

14 Ad tertium dicendum quod martyrium non solum habet efficaciam à charitate patiens, licet illa requiratur secundum quod dicit Apostolus, sed ex causa patiens, & ex conformitate ad passionem Christi propter quae uis

tus passionis Christi aequè plene vel plenius communicatur martyrio, sicut in baptismo.

Sententia huius distinctionis. V. in generali & speciali.

Post hoc sciendum est. Superius determinauit Magister de baptismo secundum se, & per comparationem ad suscipientes, hic determinat de eodem per comparationem ad ministros cōferentes. Et diuiditur in duas partes. Quia primò determinat de ministris. Secundò de usu & solemnitate, dist. 4. Nunc quibus liceat baptizare. Prima diuiditur in tres. Primò enim ostendit quado possit à bonis & à malis dari baptismus. Secundò assignat rationem. Tertio mouet dubium circa potestatem ministrorum, & soluit. Secunda ibi, quia ministerium tamen habent. Tertia ibi, hic queritur quae sit potestas. Haec est sententia & diuisio lectionis in generali.

1 IN speciali autem sic procedit. Et proponit primò quod baptismus à bonis & malis ministris dari potest, & aequè datur ab utroque. Non enim peior baptismus datur à malo quam à bono, nec melior à bono quam à malo, nec maius, nec minus, sed aequale munus datur in baptismo, & à bono & à malo, quia non est hominis munus, sed Dei: & id pluribus autoritatibus confirmatur. Postea dicit quod huius tota ratio est, quia baptismus non est eorum, sed Christi. Christi enim in baptizando ministerium tantum habent: potestatem autem Christus retinuit, unde non dicitur baptismus Petri vel Pauli, sed Christi: poruit tamen potestatem baptizandi dare hominibus, sed noluit ne tot essent baptismi quot homines, & ne homo in homine ipse poneret, quod autoritatibus confirmat. Ultimò querit quae sit illa potestas quae Christus poruit dare hominibus, & non dedit. Et respondet Magister secundum quosdam quod potestas dimittendi peccata. Contra quod obicitur, quod potestas qua deus dimittit peccatum est idem quod deus, ergo non potuit creaturae dare hanc potestatem. Item si potestas dimittendi peccata potuit & potest com-municari creaturae, ergo & potestas creandi. Et respondet Magister ad primum quod potestas dimittendi peccata, quae creaturae potest dari, esset potestas cuiusdam cooperationis, ut sicut creatura cooperatur Deo in exteriori mundatione per modum ministerii, ita potest cooperari in interiori. Ad secundum respondet quod potestatem creandi potest creaturae communicare non ita quod esset per autoritatem, sed per ministerium, quae tamen opinio à modernis non tenetur. Et in hoc terminatur sententia lectionis, &c.

QUESTIO PRIMA.

Vtrum à malis ministris possit conferri uerus baptismus.

Tho. 3. q. 64. ar. 5. et q. 82. ar. 9.

Circa distinctionem istam primò queritur de ministro baptismi. Et secundò de potestate Christi baptismum instituentis. Quantum ad primum primò queritur utrum à malis ministris possit conferri uerus baptismus, & secundò utrum peccent baptizando. Ad primum sic proceditur. Et arguitur quod à malis ministris non possit conferri uerus baptismus, quia sicut ad baptismum requiritur forma & materia, ita & minister. Sed materia indubitata vel forma euacuat sacramentum, ergo similiter minister indubitatus, sed minister malus est minister indubitatus, dicente Augustino. Iustus oportet esse tanti iudicis ministros, igitur &c.

2 Item membrum aridum non participat actionem corporis, sed baptizare est quaedam actio corporis mystici, ergo malus minister quum sit membrum aridum istam actionem exercere non potest.

3 CONTRA est quod dicit Augustinus in litera, non timeo adulterum, non ebriosum, non homicidam, quia columbam attendo, per quam mihi dicitur: hic est qui baptizat.

4 RESPONSIO. Sciendum est quod disertum hominem esse bonum hominem bonitate moris, quae est bonitas simpliciter, de qua communiter loquuntur homines, &